

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**25 ЖОВТНЯ 2024 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(25 жовтня 2024 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 31 жовтня 2024 року)

Рецензенти:

Потапчук Т. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Сараєва І. В. – доктор філософії, завідувачка кафедри дошкільної і початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Попова Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-стажист кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 жовтня 2024 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 192 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У роботах розглянуто освітні технології підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в сучасному інформаційному просторі; використання освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; зарубіжний досвід створення і впровадження освітніх інновацій у систему дошкільної освіти.

Збірник адресовано науково-педагогічним та педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, молодим ученим, усім, хто цікавиться проблемами сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

Ольга КАНАРОВА

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
дошкільної освіти дошкільної освіти і соціальної роботи
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
м. Запоріжжя (Україна)
e-mail: olga_mdpu@ukr.net

Юлія СОБЕСЬКА

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
м. Запоріжжя (Україна)
sodeskaya87@gmail.com

РОЗВИТОК ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ДЖ. КЮЇЗЕНЕРА

Актуальність проблеми. В умовах сьогодення особливо актуально набуває проблема підвищення пізнавальної активності дошкільників, яка тісно пов'язана з розвитком логічного мислення. Це зумовлює необхідність пошуку ефективних шляхів і способів оволодіння вихованцями розумовими операціями мислення, зокрема, на заняттях за освітнім напрямом «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», за яким відповідно до чинного Базового компоненту дошкільної освіти мають бути сформовані такі компетентності: сенсорно-пізнавальна, логіко-математична, дослідницька, предметно-практична і технологічна. Відомо, що саме логіко-математична компетентність викликає найбільші труднощі у дітей, що як правило, знижує їхній інтерес до навчання [2, с.5]. Тому, вкрай важливо на заняттях із логіко-математичного розвитку здійснювати відповідний методичний супровід, який би мав на меті підвищувати зацікавленість дітей математикою, розвивав у них вміння використовувати логічні прийоми мислення в практичній діяльності, спонукав до саморозвитку та пошукової поведінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні засади логіко-математичної компетентності в заклад дошкільної освіти досліджувалися у працях К. Волинець, Т. Трохимець, Л. Зайцевої, Л. Іщенко, С. Татарінової.

Л. Ільченко, А. Богуш, Л. Павленко, В. Мамон, Т. Кривошея проводили дослідженням ігрової діяльності як засобу логіко-математичного навчання.

Впровадженню інноваційних технологій в освітньо-виховний процес присвячені наукові тексти І. Лисенкової, Т. Пагута, С. Нікітченко.

Серед науковців, які довели можливість і механізми формування у дошкільників логіко-математичних уявлень і навичок, їх необхідність для подальшого шкільного навчання і життєдіяльності були: Н. Баглаєва, Л. Зайцева, Т. Коваленко, К. Щербакова.

Мета статті. Розкрити значення застосування технології Дж. Кюїзенера для розвитку логічного мислення у дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Логіко-математичній компетентності серед інших компетентностей відводиться виняткове місце в дошкільній освіті, оскільки процес формування творчої мислячої особистості, здатної до самоосвіти та саморозвитку впродовж усього життя, неможливе без належного рівня розвитку логічного мислення, яке переважно розвивається у процесі опанування елементарних математичних уявлень [7].

Н. Баглаєва в своїй роботі підкреслює, що логічне мислення передбачає розумну внутрішню побудову людиною судження, здатність доводити правильні та спростовувати неправильні судження, добирати в ході висловлювання істинні твердження - посилки, які приводять до істинних суджень-наслідків, уміння висловлюватися, спираючись на логічні операції. Необхідним засобом освоєння дошкільником навколишньої діяльності, засвоєння матеріалу в будь-якій галузі знань виступають логічні уміння [1].

І. Любченко зазначає, що успішне формування логічного мислення можливе за таких трьох умов: розуміння дитиною змісту і значення вивченого; наявність нового, як у змісті вивченого, так і в самому підході до його розгляду; емоційна привабливість навчання. Треба прагнути, щоб здобуті на

заняттях знання викликали в дошкільників емоційний відгук, активізували їх моральні, інтелектуальні та естетичні почуття [5].

Поняття «логіко-математична компетентність» розкриває в своїх дослідженнях В. Старченко [8, с.20], зауважуючи, що ця компетентність передбачає сформоване вміння мислити та обґрунтовувати слушність власних суджень.

Саме старший дошкільний вік є продуктивним у розвитку логічного мислення. Вікова психологія пояснює це тим, що діти включаються в нові для них види діяльності і системи міжособистісних відносин, що вимагають від них наявності нових психологічних якостей. Для розвитку у дітей логічного мислення ефективним є проведення ігор з предметами, з картинками і моделями, словесні ігри [4]. Одним з дослідників та автором унікальної методики розвитку логічного мислення через математичні вміння є бельгійський науковець Дж. Кюїзенер (1891-1976). Одним з його винаходів був набір кольорових дерев'яних паличок. В основу методу лягла методика Фридриха Фребеля, німецького педагога.

Система Дж. Кюїзенера призначена для навчання математики та використовується педагогами різних країн у роботі з дітьми різного віку: від трирічних дітей до старшокласників. Основними особливостями цього дидактичного матеріалу є: абстрактність, універсальність, висока ефективність.

Подібні ігри сприяють прискоренню процесу розвитку у дошкільнят найпростіших логічних структур мислення і математичних уявлень. За допомогою цих ігор діти успішно оволодівають надалі основами математики та інформатики.

Підбір вправ чи завдань здійснюється з урахуванням можливостей дітей, рівня їх розвитку, інтересу до вирішення інтелектуальних і практичних завдань. При цьому потрібно дотримуватись принципу «від простого до складного».

Використовуючи вправи з паличками діти старшого дошкільного віку матимуть змогу: опанувати кількісну та порядкову лічбу; з'ясувати взаємозв'язок між кількістю, числом і цифрою, що його позначає; додавати й віднімати числа в межах 10; засвоїти склад чисел до 10, поняття числового ряду, порівняти довжину, висоту, ширину, товщину предметів, будувати послідовності й виконувати найпростіші вимірювання [7, с.16].

Розвиток мислення є найбільшим важливим чинником успішності майбутнього дошкільника. В даній множині заховані багаточисельні математичні комбінації. Використання «чисел в кольорі» дозволяє розвивати у дітей знання про числа за допомогою лічби та вимірювання.

Висновки. Отже, аналіз психолого-педагогічних досліджень дозволяє розглядати логіко-математичну компетентність старших дошкільників як сукупність певного обсягу знань, умінь і навичок, розвиток на належному рівні таких психічних процесів, як аналіз, класифікація, синтез, порівняння, узагальнення тощо. Використання ігрових інноваційних технологій, таких як палички Дж. Кюїзенера, сприяє розвитку логічного мислення у старших дошкільників і спонукає дітей до активної пізнавальної діяльності.

Література

1. Баглаєва Н. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільнят. Дошкільне виховання. 1999. № 7. С. 3-4
2. Базовий компонент дошкільної освіти 2021 URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
3. Зайцева Л. Формування елементарної математичної компетентності в дітей старшого дошкільного віку: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.08: «Дошкільна педагогіка» К., 2005. 20 с. 5
4. Любченко І. Інноваційна діяльність із впровадження логіко-математичного розвитку в дошкільному навчальному закладі. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та

психологія. 2015. Вип. 1. С. 17-20. Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdupp_2015_1_5

5. Любченко І. Педагогічні засади розвитку логічного мислення у старших дошкільників, інноваційні підходи виконання концепції розвитку дошкільної освіти 2010–2016 р.: навчально-методичний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2011. 134 с.

6. Мамон В. Розвиток логіко-математичної компетентності дошкільників за допомогою паличок Кьютенера та блоків Дьенеша. Дошкільний навчальний заклад. 2009. № 3. С. 21–27.

7. Нікітченко С. Проста геометрія з паличками Кьютенера: заняття з математики для старших дошкільнят. Палітра педагога, 2013. № 1. С. 16-17

8. Старченко В. Логіко-математичний аспект дошкільної освіти. Дошкільне виховання. 2005. № 7. С. 19-21

Ірина КНЯЖЕВА,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», м. Одеса (Україна)
e-mail: kniazheva.ia@pdu.edu.ua

ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ГУМАНІСТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

Актуальність проблеми. Реформація та модернізація вищої освіти України спричинена необхідністю забезпечення якісно нового рівня освіти, зумовлена постійною еволюцією соціальних процесів, ускладненням комунікаційних систем, стрімким зростанням обсягу знань і появою новітніх технологій і спрямована на актуалізацію змісту та структури професійної підготовки з урахуванням сучасних соціальних проблем і вимог, де важливим аспектом виступає підвищення наукової складової освіти та її новаторської функції в розвитку суспільства. Досягнення нової якості освіти неможливе без